

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о год. 6-ій пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

По соймі.

Сесія соймова закрита. Чи була хо-сенною для краю? Се питанє поставить собі нині кожний, хто інтересує ся прилюдними справами і дбає про лучшу долю обох народів, заселяючих край.

Ми оглянемо діяльність 4-ої сесії VII-го періоду галицького сойму з становища зовсім об'єктивного.

Сойм наш зібрав ся посеред невідрадних обставин. Парламентарне житє Австрії завмерло. На центральній арені законодавчій виявилась цілковита застої. Національні пристрасти здержали конституційну машину. Вольні австрійські народи зложили найцінніше своє право самоуправи в руки параграфу 14-го. До того навістили Галичину з окрема катастрофи фінансово-економічні, на вид котрих красіло лице кожного чесного чоловіка, а в душу вникали сумніви, апатія і песимізм. Обставини невідрадні, декорация наскрізь погана.

Мимо сего галицький сойм вивязав ся з своєї задачі з повним достоїнством. Посли єго зрозуміли, що не вільно їм в такій тяжкій хвили стояти безрадними та безчинними. Они взяли ся за діло і довершили єго по змозі. В тім їх заслуга, що не упали на дусі.

По переведеній санації щадниці, де 75 000 жителів зложило своє дрібне майно, галицький сойм взяв ся головно за переведенє двох пекучих справ, підготовлєних краєвим виділом. Такими були організація селяньського, льокального дешевого кредиту і полужшенє долі тих, що щиро трудять ся над елементарною просвітою цілого молодого покоління. Ухвали в тім напрямі запали майже одногласно. Проява відрадна. Подбано о дві найголовніші вимірки правильного розвою суспільности, материяльну і просвітну.

Бюджетова розправа, ведена з повною об'єктивністю, виказала, що господарні інтереси краю не лише не найлучші, але і дуже сумні. Краєві потреби ростуть, средства на їх покритє зникають, жерела доходів вичерпані. В виду того галицький сойм указав на конечність помочи із сторони держави. Задачу сю вложено на краєвий виділ і галицьку делегацію. Оба ті чинники мусять і повинні солідарно з всею рішучістю взятись за санацію бюджету краєвого, щоб не допустити до цілковитої культурної застої краю.

Національних та суспільних боротьб в сій сесії соймовій не було. Дрібні перепалки, убрані в форму жалів, прошуміли. Не хочемо сим сказати, що на полях національним та суспільним наступила повна поправа. Але можемо провирити, що змаганя до поправи слідні. Нетерпимість сче-зає звільна, стаєсь більше спорадичною, виrozumілість прозябає, давніші остроти прибирають лагіднішу форму. Се безперечно поступ, тим відраднійший, що в других коронних краях распря на сих полях віддай лише усилиє ся. Почин даний. Тільки кож з другої сторони виявляєсь конечність,

дбати о ті слабї початки взаїмного виrozumіня з більшою ніж доси рішучістю і постійністю; наглядати, щоби добре почате успівало; дбати, щоб не наступила рецедива.

В тім дусі промовляли рускі послы при бюджетовій розправі, в тім дусі відповідав генеральний референт бюджету, пос. Білинський, в тім дусі промовив і пос. Заячківський при закритю соймової сесії. Річ єго гласить:

Іменем руских послів маю честь заявити Єго Ексц. пану маршалкови щирю подяку за єго безстороннє і благосклоннє веденє об'єд в тій вис. Палаті.

Можемо притім Єго Ексцеленції лише пожелати того, що Єго і наші щирі бажаня що-до організації кредиту для селян і поліпшеня долі учителів народних вінчали ся так хорошим успіхом.

Наколи яку прикрість зроблено Єго Ексцел. пану маршалкови, то хіба ту, що вис. сойм ухвалив вчєра острійший реґулямін, з котрого користати Ексцеленція не буде мабуть мати нагоди.

До Єго Ексц. пана Намістника звертаємо ся з умільною просьбою, щоби він, — стоячи на становиску повної справедливости і усуваючи все, що могло би спиняти дальший правильний розвій руского народа, — зволив доглядати точного виконуваня приписів що-до уживаня руского языка з рускими сторонами через підвластні органи; щоби зволив приписи що-до уживаня руского языка в переписці з духовенством користнійше для нас інтерпретувати і — щоби звернув свою увагу на свободу виборів громадских старшин, аби тим способом тільки чесних і совістних людей на начальників громад вибирано.

Річ пос. Вахнянина

виголошена в соймі 27. марта при зміні реґуляміну.

Се, що скажу, не буде лише словом мого власного пересвідченя, але, позаяк єсьм генеральним речником, то з конечности порушу і ті думки, котрі подано мені з сеї, лівої сторони. Яко руский посол мушу з гори заявити, що єсьм уповажненій в імени клубу руских послів сказати, що будемо голосувати проти зміни теперішнього провізоричного реґуляміну. А найголовнішу причину до того находимо в мотивах самоїж комісії реформи виборчої.

Як би ми хотіли вишукати основнійшу причину, що говорила би проти зміни реґуляміну, то не змогли би найти лучшої над сю, яку подає нам сама комісія. Щож она констатує? Она констатує дуже важний факт, над котрим з легким серцем переходити нам не вільно. Комісія каже іменно, що «повага об'єд галицького сойму є традиційна».

Отсей один аргумент повинен був вистарчити самій-же комісії, щоби она над своїм внесенєм перейшла до дневного порядку. Від 38 літ, від коли сойм об'єднує, не було дійсно ні одного случая, щоби котрий-небудь посол нарушив повагу сойму. За моєї памяти не було факту, щоби маршалок мав нагоду відобрати кому слово або уділити нагану. Ніхто доси не

замутив спокою об'єд, ніхто не нарушив поваги сойму, ніхто не над'ужив слова, ніхто і не зобидив товариша.

Я за високо ціню чисто-славянський характер нашого сойму, щоби з гори міг назначувати на послів так єворі дисциплінарні кари, які предкладає нам комісія. За високо ціню і вихованє наше, щобим міг припустити, що хто-небудь з послів міг би нарушити товариську приличність. А за високо ціню також наш розум політичний, щобим міг припускати, що ми самі зробимо сю одну нашу законодавчу інституцію неможливою.

Запопадливість комісії реформи виборчої, а властиво запопадливість внескодавця не була в тім случаю мабуть зовсім на місці. Може бути, що хтось о ніжнійших первах — а часи наші нервові — в хвилевих галюцінациях побачив якісь мари, що зближають ся до нас скорим кроком. Але я принайменше не виджу сих мар. Я знаю, що колись демократична лівиця сего сойму була немилуою другій стороні сойму. Минуло ся. І кожний з нас освоїв ся вже з тим родом опозиції. Відтак прийшла черга на Руснів. Але нині мабуть нема причини бачити в руских послах елемент неґативної опозиції а р'югі. Були відтак пострахом для деякого людовці. Але показало ся, що і ті людовці не принесли нікому ніякої шкоди. Існують ще Стояловщани. Але тих мабуть в нас нема, а як би і були, то не були би нам страшні в виду факту, що проводир їх умів себе так скоро скомпромітувати в державній раді. Послідна кара, що деякого тривожить, се соціальна демократія, катра, як сказав пос. Чайковський знищить і народність нашу і суспільний лад, а заведе всюди колективізм. І ся демократія мені не страшна. Я кожного з тих соціальів вислав би на село. Там най говорить він не хлопам, а господилям про колективізм, що ось-то від завтра хата, поле та все буде спільне. Признаюсь, що не хотів би я бути в шкурі такого соціаль-демократа, бо кочєрга була би дуже в роботі. І ми, поважні люди, мали би боятися, щоби колективізм не увійшов в наше законодавство? Я не бачу тої градової хмари, перед котрою мали би ми задалегідь обезпечуватись. Запопадливість є часом на місці, але не все. Наша запопадливість пригадує мені казку про того цигана, що наперед бив своїх дїтий. Признаюсь навіть, що ціле се внесене наносить на нас лише сором. Мій товариш, пос. Солєський, що не мав щастя прийти до слова, велів вам сказати, що він чудуєсь тому поспіхови, з яким ухвалює ся ся зміна реґуляміну. І він хотів вас, панове, спитати, чому сойм не брав ся з рівним успіхом до таких справ, як, приміром, справа сполученя сільських громад з дворами, або справа дорогова, котру посол уважає невідповідно полагодженою для наших відносин. Посол сей велів вам, панове, також заявити, що паралєля межі віденським а нашим парламентом зовсім неумістна. Там суть інші елементи, а тут інші, мабуть поважнійші. Потім велів сей посол звернути вашу увагу і на поговорки, які кружать в ширших кружках поза соймом. Кружки сї беруть справу зміни реґуляміну з комічного боку, кажучи, що ми ухвалюємо сю lex Urbanski д'лятого, бо нам не повела ся lex Falkenhayn в державній раді. Потім каже сей посол, що в нових постановках нема навіть потрібної точности. Там каже ся вправді, що неслухняний посол буде виключе-

ний, але в який спосіб, сего новий регулямін не означає.

З тамтої (правої) сторони упали слова, що ті малі зміни в нашій регуляміні — се дрібниця, дурниця. Отже пос. Солеский велів панам пригадати оповідане про тих двох подорожних, що мали їхати візком, що дуже тряс. Один з цих подорожних був здоров, але в другого була літаюча нирка. Здоровий сів і просить сісти недужого. Я не можу, каже недужий, бо візок дуже трясє. Се дурниця, каже здоровий. Для здорового була се дурниця, але для слабого ні.

Але я верну ще до своїх виводів. Справоздавець каже, що в других державах на заході, у народів культурних, що вже зжили ся з конституцією і парламентом, суть також такі острі регулямини. Я знаю, що суть. Але я спитав би передовсім, чи справді ті народи на заході культурні в повнім значінні сего слова? Може бути що вони можуть похвалити ся всякими інвенціями та багатою літературою. Але чи вони дійсно культурні, наколи потребують для себе таких строгих регулямінів? Може ті народи трохи пережили ся? Може се культурна декаденція?

А впрочім, мої панове, маємо 17 краєвих соймів. А чогож в тих соймах не піднесено потреби острійших регулямінів? Таж ті сойми суть під тим самим вражінням, що і ми? Посли тих соймів бачили чейже також віденську механічну обструкцію? Чогож там нема подібних внесень на обострене регулямінів? (Абрагамович Sejn tyrolski). Тирольський сойм мав вже від давна острійший регулямін, бо там Італіяніцї суть крихту горячішим елементом. Але ми? Ми не потребуємо бояти ся, щоби в нас прийшло до брутальних сцен.

А тепер спитаймо себе, чи в тих парламентах західної Європи, де був острійший регулямін, діялось лучше? Острійший регулямін — се ще не средство, щоби усунути парламентарні скандали.

Звідки взяли ся острійні регулямини? Істория каже нам, що мабуть в 1823 р. посол французького парламенту Манюель виразив ся трохи нельовально о династії. Він пригадав Каролеви Х. судьбу Бурбонів і згадав про гільотину. Тоді того посла стягнуто жандармами з трибуни, а Беранже написав відтак етишок, в котрім сказав: «Ви стягнули его з трибуни, ви викинули его з парламенту, а він? — він упав в рамена цілого народу! Я бою ся, щоби ми викидаючи послів з сойму не робили без потреби мучеників. Кажете дальше, що треба ухвалити презервативу? Презерватива на поли медицини грає від давна велику ролю. Під кінець минулого віку видумано щіплеве яко презервативу против віспу. Але мимо того віспа грає по нині. Відтак винайшов Кох свою туберкуліну. Але і туберкули панують по нині. Острійший парламент не внесе скандальної або механічної обструкції там, де найдуть ся до того елементи. Санація парламенту не наступить на тій дорозі, а треба острійший регулямін завести в вихованю людий. Кінчу мої виводи і скажу: Наколи лівниця вносить, щоби сю цілу справу відослати до краєвого виділу, аби він єї розслідив, то здає ся мені, що се найлучший вихід з тої матні, в котру ми в великій запопадливости попали. Заявляю притім, що ми будемо голосувати проти внесень комісії виборчої реформи. (Браво).

Засади і організація сільських кас щадничих і позичок системи Райфайзена.

(Дальше.)

Спілки Райфайзена приймають тепер уділи, бо мусять, а то тому, що німецький державний закон о спілках, зареєстрованих (записаних) в суді вимагає того, але означають їх як найменшими, лише для вдоволення праву, бо він о них зовсім не дбає.

Спілки Райфайзена не дають зовсім дивіденд членам, від уділів платять лише такий самий процент, як від вкладок щадничих. Той процент не повинен бути вищий від того, який каса оплачує від позичок, зятягнених в фінансових інституціях.

Оборот фондів. Тут розходить ся передовсім о відповідь на питання: а) в який спосіб Райфайзенівські спілки одержують і громадять потрібні їм фонди, і б) в який спосіб їх ужиткують?

Оборотові фонди спілки збирає ся: а) з уділів, о скілько їх постановлено; б) зі щадничих вкладок; в) з позичок, зятягнених спілками і г) з даровизн і субвенцій.

Удїли членів достарчують спілці лише дрібну частину фондів. Бо передсвідчилисьмо ся, що найвизначніші приклонники системи Райфайзена в засаді противлять ся побираню уділів, а улягаючи натискови закона, означають їх переважно дуже низько і дозволюють сплачувати частинно ратами. Тому они мають мале значіве для оборотових фондів.

Як звістно, важною задачею спілки є збуджувати нахил до ощадности, подавати догідну спосібність до люкованя тих дрібних заощаджених сум, котрі би в потивнім случаю спожито і змарновано. Вже само істнованє спілки, з котрою людність майже все стикає ся, маючи їх під рукою і на боці, котра виїшла з відра місцевої людности, котрою тая людність сама кермує і завідує, є під тим взглядом не малою привною. Крім того спілка не повинна залишувати чинної заохоти до поміщуваня в єї касі особливо тих дрібних ощадностей місцевої людности. На загальних зборах треба тую справу завсїгди і горячо пригадувати, а в особенности члени Заряду і Ради надзираючої повинні переймити ся обовязком, щоби при всяких обставинах дійствовати заохочуючо словом і власним прикладом. Тим способом витягне ся капітали, сховані без опроцентованя, а заразом похне ся людність до більшої пильности і запопадности. Бо сьвідомість, що гріш, здобутий працею і заощаджений, росте поступенно неначе сам собою, має в собі богато привади і є в силі оживлювати енергію і збуджувати до тим більшої пильности і ощадности. Навіть для найменших грошевих депозитів спілка повинна отворити приступ. Діти, робітники, домова служба, можуть нераз відложити дрібну суму зі свого денного, тижневого або місячного зарібку. Нехай привикають поміщувати їх від разу безпечно а хосевно і легко в касі спілки. Коли кількох дасть добрий приклад і початок, то при діяльній ревности і дбалости заряду о тоту важну сторону задачі спілки буде ся ширити позиточний звичай і помножить ся зарівно число вкладок як і вкладаючих. Доки вкладки одного депонента не доходять до суми, від котрої можна зачати опроцентованє, — звичайно 1 м., то каса спілки видає в найпростійшій формі квітки (на 5 або на 10 феників), а відтак за зворотом квіток перенісує суму вкладок до книжочки щадничої, котра процентує ся.

Вправді почтові каси щадничі взяли ся вже сповнювати таку задачу і ніхто їм з того титулу не відкаже правдивої заслуги. Але тоту задачу можуть і новинні слухніише і лише сповнити сільські спілки ощадности і позичок. Почтові уряди обіймають часто значніші округи і мають нераз осілість в таких місцях, з котрими околична людність не стикає ся безперестанно. Не конче всюди там, де є костел, і осілість уряду парохіяльного, маходять ся заразом і уряди почтові. По друге, а се важнійша річ, почтові каси щадничі трактують річ по урядовому. Заохота, яка з того виходить, лежить лише в самім істнованю каси і на шильді, не все вивішенім, а до живої і ревної агітації они ані покликані, ані здібні. При тим опроцентованє вкладок по найбільшій часті за низьке, а вкінці гроші, депоновані мешканцями, не служать средством до уділюваня їм самим помочи, перестають бути оборотовим фондом для того округа, котрий їх заощадив і зложив. Тимчасом спілкові каси Райфайзенівські ухилюють всі тоті недатки і умні сторони, а іменно тоті малі вкладки щадничі, хотяй би не становили найважнійшої часті оборотових фондів спілки, є для неї наймилійші і найцінніші; через них оживає ідея самопомочи, скоро дрібні ощадности незасібних депонентів стають ся средством помочи для членів спілки, потребуючих тої помочи.

Той спосіб збуджуваня нахилу до ощадности має не лише більшу вагу в наслідках, але і з морального становища заслугує без порівнаня більше на похвалу, аніж за помочою обовязкового вплачуваня рат на уділ. Примусова ощадність не є людям мила, а не слідуєчи з виїшних мотивів, не лучить ся звичайно з товчком до більшої пильности і запопадливости.

Підчас коли всякі дрібні вкладки повинна каса з наведених мотивів без обмеженя завсїгди приймати, то инакше має ся річ зі значнішими депозитами, котрих не належить приймати, если заходить потреба побільшеня або доповненя капіталу оборотового. Спілка бо не має на цілі ужитковати великі капітали, котрі з легкостію можуть бути в інституціях банкових або в иньшій спосіб користно уміщені і про котрі не заходить обавя, що змарніють або полишуть ся нечинними. Впрочім при великім числі, але дрібних вкладчиків, рівномірнійше регулює ся вплив і відплив повіреного спілці капіталу, спілка не є вяржена на вагле винятє значнійшої часті свого фонду оборотового, а проте і діяльність єї є певнійшою. До уміщеня вкладок ощадностей в касі спілки суть управнені не лише єї члени, але всі мешканці округа спілки. (Далі буде.)

Галицький сойм.

На початку ранішного засіданя у вівторок сойм, на запитанє маршалка, не позволив відчитати сконфісковану статью Kurja a Lwowskiego, уважаючи се обходженєм законів, щоби сконфіскована статья дорогою стенографічних записок соймових діставала ся до публичної відомости. Полагоджено відтак кілька концесій і призволено на зятяганє позичок, ухвалено завізвати правительство до заложеня реальної школи в Кросні і приступлено до дискусії над внесеньми соймової комісії податкової. Перед дискусією заняв довше слово намістник гр. Піннський, відпираючи закид, мов то дирекция скарбова поводить ся надмірним фіскалізмом. Зміст тих внесень, як і бесіди намістника подамо пізнійше.

В дискусії пос. Кништович жалує ся на утяжливу систему податкову, твердячи, що введєнє податкової реформи було у нас зачасне. Наводить на підпертє сего богато фактів. Пос. Небиловець закидує органам скарбовим недостаток горожанського почутя і морального зміслу, та відносить сю сумну обставину, що в скарбовій бражки є за мало Русинів — урядників. Пос. Міхальский в імени ремісників домагає ся взглядности зі сторони податкових органів тимбільше, що по краху гал. щадн. каси кредит в краю захитаний. Пос. Фрухтман відносить, що деякі уряди податкові при вимірі особисто-доходового податку поступають собі надто безвзглядно, а часто дуже несправедливо. Пос. Остапчук відносить жалі в імени сільського населеня, бо мужикови кажуть часто платити два рази податок, або від хати, що єї зовсім нема. Пос. Менціньский в обороні внесень комісії, зазначив, що ті внесєня поставлені виключно в інтересі справедливости і економічної конечности супротив людности, придавленої натиском податкової турби. Намістник, як урядник, боронив скарбові власти, але в єго словах було знати горожанське відчуванє сих неправильностей, що у нас витворили вже окрему літературу під назвою «фіскальні цвіткі». Край, хоч убогий, платить 60 мільонів податку, при тим засиляє промисл західних провінцій, купуючи єго продукти. Се веде єго до чим раз низшого уладку. Але вимір і екзекуція податків іде у нас дуже скоро. Та за те рекурси полагоджують дуже поволи. Нема у нас ані одної інституції в краю, що не була би в безнастанній борбі з податковими властями. Економічний уладок нашого краю є наслідком єїх політики довгого ряду літ, а не нашого власного недбальства. Вкінці референт пос. Левенштайн запевнив, що комісія зложила свої внесєня на підставі основних дослідів, і старала ся в кождім взгляді зняти безсторонне, а не особисте становиско. Власти скарбові підвисають фасії після своєї власної фантазії і підвисають податки в міру підвисєня консумційних сплат, що лише є визиском консументів. Так само на орухомленю землі заробив скарб, тож можемо від него домагати ся, щоби увзгляднив підставу бутя одиниць. Нарешті висказує надію на горожанське почутє намістника, що він займе ся сею справою на користь краю. В подрібній дискусії промовив пос. Абрагамович, щоби підперти свою резолюцію, жадаючи більшої охорони стоваришень, що мають право до полєкцій, почім прийнято внесєня комісії разом з сею резолюцією.

При кінці засідання вибрано до виділу щадничої каси: кв. А. Любомирського, д-ра Кулачковського, д-ра Лілієна, Незабитовського, Пирожинського, д-ра Пентака, д-ра Соловія і Шульца, а відтак заступника члена виділу краєвого з цілого сому. Пос. Барвінський зажадав тут, щоби один з заступників вийшов з між Русинів. Сойм згодився на 5 мін. перерви в цілі порозумлення в тій справі, а відтак приступив до голосування, котрого результат оголошено на початку верірного засідання: Руский кандидат пос. Заячківський одержав 31 голосів, польський пос. Домбський 50 голосів (3 картки порожні). В дальшій ході вечірнього засідання, котре зачалось о год. 8 вечером, ухвалено фінансову уставу, реферовану пос. Білінським. Видатки краєвого фонду прийнято в квоті 9.685.706 зр. а власні доходи прийнято на 3.030.902 зр. На покриття недоборів установлено додатки до податків: 1) до держ. податку ґрунтового, домово чиншового і домово клясового і 5%, податку від вільних домів в високості 60%. 2) до державних безпосередніх особистих податків 66%. Дальше ухвалено ще в фінансовім взгляді кілька потрібних внесень і резолюцій, між ними резолюцію пос. Барвінського, визнаючи краєвий виділ, щоби поробив студію над конверзією гіпотечних довгів на амортизуючий ся рентовий довг, що не може бути відповідним віртелями.

Опісля прийшла на порядок денний справа скарбківської фундації після справоздання пос. Ротера за рік 1898. Дискусія над сею справою відкрила великі непорядки і неправильності в заряді маітку, а справу поставлено так, чи прийняти внесення справоздання, щоби розширити опіку краю над фундацією, чи просто завізвати правительству, щоби установило правительственнаго комісаря. При голосуванні прийнято внесення комісії без зміни, але за установленням комісаря віддало голоси аж 28 послів. Вкінці полагоджено ряд поменьших справ і петицій, а о год. 12. по вичерпанню порядку денного намістник заявив, що з цісарского поручення адмікає сойм. По полагодженню формальностей і відчитанню протоколу, попрощав маршалок ґр. Бадені послів довшого бесідою, яку подамо пізійше. На тім покінчила ся четверта сесія VII. періоду галицького сойму.

НОВИНИ

— **Намістник ґр. Лев Пінівський** виїхав в середу до Відня, щоби зложити справозданє з соймових праць, а потім удасть ся на десять днів до полудневого Тироля.

— **О соймовий мандат** з меньших посліостей пов. Ліско, опорожнений б. п. Віктором, старає ся із сторони обшарників маршалок сего повіта, будівничий п. Рамулт, людовці ставлять кандидатуру п. Стапінського. — До ради державної з округа Ліско-Сянік-Бжозів старає ся о вибір людовець, соймовий посол селянин Григорій Мілян.

— **Урадовий язык на галицких почтах.** За старанєм краєвого сойму і польского Кола видав міністер торговлі барон Дінавлі розпорядженє, що у внутрішнім урядованю між почтовими урядами і їх персоналом а дирекцією почт і телеграфів у Львові буде від тепер языком урядовим язык польский, а не як доси німецкий. Лише поданя і рахунки, предкладані центральному зарядови почт у Відні, будуть редаговані в язичі німецькім. Само собою розуміє ся, що рускі сторони мають право у внутрішнім урядованю послуговатись языком руским.

— **В львівській щадниці** першим директором має стати — як доносить один польский дневник — професор університету др. Тадей Пілат, а другим Антим Никорович, директор філії банку гіпотечного в Тернополі.

— **Підвишенє офіцерских плат.** Віденська Reichswehr доносить, що в спільнім бюджеті на 1900 рік будуть офіцерські плати унормовані в сей спосіб: Підпоручник буде побирати річно ґажі 840 зр. (доси 600), поручник 1020 (доси 720), капітан II. кляси 1200 (доси 900), капітан I. кл. 1500 (доси 1200), майор 2100 (доси 1680), підполковник з низшою платою 2600, підполковник з висою платою 3000 (доси 2100) і полковник 3600 (доси 3000). Розуміє ся, що ходить тут о саму ґажу, не числячи кватирowego і инших додатків.

— **Близкучу нужду** офіцерского стану представляє Pester Lloyd, попіраючи потребу підвишеня платні офіцерам. Іменно наводить Pester Lloyd побори офіцерські, кілько одержав підпоручник, поручник і сьвіжо аванзований ка-

пітан в грудни с. р.: ґажа 50, 60, 75 зр., додаток суспенційний 10, 10, 10 зр.; на коня, тільки капітан, 3 зр. 50 кр. — загалом 60, 70, 88 зр. 50 кр. З того потручено: капеля полкова 1.50, 1.50, 2.25 зр., товариство військово-наукове 22, 22, 26 кр., бібліотека 50, 60, 75 кр., фонд репрезентацийний 50, 60, 75 кр., менажа 12, 12, 12 зр., наитки і кава до обіду 4.70, 4.90, 5.70 зр., обід на ювілей цісарский 2. грудня 5.20, 5.20, 5.20 зр., обід на честь декорованих офіцерів 2.60, 2.60, 2.60 зр., товариство для удержаня війскових памятників 12, 12, 12 кр., Червоний хрест 18, 18, 18 кр., Білий хрест 27, 27, 27 кр., товариство стрілецьке 1.50, 1.50, 2 зр., за заряд менажи 1, 1.20, 1.50 зр. уніформ 12, 12, 15 зр. Надто мусів підпоручник заплатити 8 зр. як рату до фонду архикн. Альбрехта для офіцерів, в котрім з причини хороби запозичив ся, а також заплатити 1 зр. як вкладку до офіцерского фонду ошадности. Ся вкладка є обовязковою, але захорувавши підпоручник не отримав нічо з того фонду, бо не стало грошей в касі. Підпоручник, запозичившись в фондї ошадности, мусів звернути 7 зр. 3 кр. а капітан, як сьвіжо аванзований, мусів силатити 5 зр. аванзової такси, 2 зр. обовязково до фонду ошадности, а надто звернути 12 зр. фондови кінному, як рату позички ра закупно коня. *Так отже для 1. сьвиль отримав готівкою підпоручник 8 зр., поручник 15 зр. а капітан 20 зр.* від яких надто відпадає 2 зр., 2 зр. і 3 зр. на денщика, а капітанови 2 зр. на стаєнного. Кватирowego дістають підпоручник і поручник по 28 зр. капітан 42 зр. місячно (в IV. кл. чиншовій); з того платять по 14 до 16, капітан 20 зр. за своє кавалерске мешканє. Отже лишало би ся їм всього 20, 27, 47 зр. на цілий місяць. Минувший грудень, як ювілейний місяць був надзвичайним, але завсїгди мусить офіцер жити після стану. Тож дуже прикро з ним, коли побірає кватирове тільки 8 або 9 кляси, або урядове мешканє. Надто маневри страшно вичерпують кешеню офіцера, а тяжка хвороба, утрата коня або т. п. випадки можуть а навіть мусять єго зруйновати цілковито.

— **Новий спорт.** Мабуть не живемо ще в часах крайно прозаїчних, материяльних, коли високі достойники політичні, обтяжені аж надто справами свого заводу, плекають рівночасно музику. Як звістно, намістник ґр. Пінівський виступив недавно публично яко композитор і критика без вїмки приняла плоди єго музи з признаєм. Оповідать тепер, що ґр. Пінівський захочений поведженєм своїх пісень, працює вже над оперою. Лібрето на просьбу композитора написала, чи має написати звісна польська писателька і драматична артистка Запольска. — Але се нічо надзвичайного. Намістник долішної Австрії ґр. Кільмансеґ показав ся не лише композитором, але й співаком, бо на онодішнім аматорекім представленю у міністра ґр. Голуховского відспівав з великим успіхом свої пісні. Мабуть музика — се найновійший спорт серед великих панів.

— **«Селянска Рада»,** повітове товариство політичне у Львові, скликає зібранє членів товариства на день 4-го цвітня с. р. о годні 12-ій в полудни, в сали товариства «Зоря». На порядку деннім будуть отсі справи: 1) Новий закон будівлений для сільских і маломіских громад. 2) Потреба заложєня руского товариства кредитового на повіт львівский. 3) Скликанє сільских віч.

— **Сезон оперовий** в львівскім театрі скінчив ся ві второк. Давано Вердіву оперу «Трубадур», в котрій попрощали ся деякі співаки з львівскою публикою. Цьвіті, вінці і ряснійші ніж звичайно оплески свідчили у публики о настрою сердечнім; справді пращальнім. П. Мишуга тішить ся завсїгди у Львовя великою симпатією, а в «Трубадурі» кожний єго тон ловила публика з ентузіязмом і нагороджувала дуже часто гучними оплесками. В антрактах подано єму два лаврові вінці. Прочі співаки (п. Аркльова, Геллерова, Шиманський) були також предметом горячих овацій.

— **Долинський,** про котрого ми недавно донесли, що хотів собі відобрати в Чернівцях житє, опинив ся в шпиталі і приходить до здоровля. Єго правдиве назвиско — Антін Боднар. Ходив до ґімназії в Бучачі і в Коломиї, а будучи в VI. клясі, хотів застрілити ся. Намір самоубийства єму не удав ся. Лічачись в шпиталі, дістав ся під опіку якогось Єзуїта, котрий наставляючи єго на праву дорогу, намовив до духовного стану. Так отже став він питомцем духовної семинарії в Римі, з котрої виступив і став на службу війскову. Єго приділено до канцелярії військової в Станиславові, де дослужив ся степеня підофіцера. Яко чоловік інтелігентний тішив ся довірем своїх настоятелів, котрим однак відвдичив ся в дуже нужденний спосіб. Він повідписував рецепіси почтові надесяч тисяч зр., поприбивав печатки і підняв гроші на почті, а сам утік з початку до Угорщини, пізнійше до Німеччини, Італії, Іспанії, а в кінці до Росії. По єго утечі виділено одному з офіцерів канцелярії дисциплінарку за недогляд, хоть офіцер в нічім не був виноватий. Доходять нас вісти, що намірювано навіть сему офі-

церови обтягати поважнійшу квоту з ґажі на покритє здефравдованої Боднаром квоти. В Росії, як доносять польські газети, служив Боднар при консуляті. Дуже цікавий є сей факт, що в недавнім часі прислав Боднар лист до «Галичанина» з Росії, в котрім заперечує, мов би був злодієм і заявляє, що єго дезерцію з військо використано для покритя дефравдації других людей. Рівнож доносить він, що єму веде ся добре, та що доробившись, постарає ся покрити здефравдовану квоту, хоть не допустив ся сего злочину. Здаєсь однак, що на жаданє австрійских війскових властей мав російский ряд видати Боднара, вправді не яко дезертира, але яко злодія. Боднар, пронохав се і утік до Чернівців, де хотів отроїти ся. Коли однак почув наслідки отруї, не хотів попрощати ся з сим красним свїтом, почав кликати о поміч, а та завела єго до шпиталю, де, як завіряють польські дневники, признав ся до всього. По видужаню стане Боднар перед судом війсковим.

— **Іспити кваліфікаційні учителів шкіл народних.** В лютім с. р. складало в Галичині іспит до шкіл народних 109 мужчин, 141 женщин, разом 250, з тих зложило 93 мужчин, 133 женщин, разом 226. Репробовано отже 16 мужчин, 8 женщин, разом 24. В тім самім речинці складало іспит до шкіл відлових 29 мужчин, 46 женщин, разом 75, патент одержало 28 мужчин, 43 женщин, разом 71, репробовано отже 1 мужчину, 3 женщины, разом 4.

— **Дирекція залізниць державних** подає до відомости, що з причини сніжних заметілий здержано з днем 26. марца с. р. на кілька днів рух всіх поїздів на залізницї локальній Новий Лупків-Тисна і на залізницї локальній Борки великі-Грималів.

— **Нужда емігрантів в Канаді.** Коли з наближаючою ся весною в многих сторонах всхідної Галичини рух еміграційний зачинає прокидатися з великою силою, не від річи буде подати опис тої недолі, яка жеде тепер емігрантів в Канаді. Ось що пише про се п. Славский, родом з Гнізна в Познаньщині, що вже 10 літ пробуває в Америці. «В моїх вандрівках — пише — заблукав ся я аж до столиці канадійської провінції Манітоби. міста Вінніпер, і тут власне найшов я головне пристановище наших отуманених братів. Признати мушу, що подорожуючи звиж 10 літ по ріжних закутках Америки, не видав я такої нужди, як там. При одній улиці вносив ся величезний ґмах, з польским написом: «Przytulę dla emigrantów». Сей ґмах для цікавих тепер зачинений. Через плоти з заду дістав ся я однак до єго середини. Тут стрінув я господаря, що говорив добре по польски. Хоть сей чоловік дивив ся на мене нерадо, позволив однак звидіти цілий будинок. Звільна, боязливо, зачали висувати ся з ріжних кутів люди, подібні до кістяків. Женщини обшиті в баранячі шкірці, в довгих чоботах і з блідими лицами, зробили на мені страшно вражєне. Зі всіх сторін благали мене о поміч і ратунок. Перо відмовляє послуху, коли-б хотіти описати ту страшну нужду і терпіня, на які ті люди виставлені, бо нема там ні одного, котрий би не мав відморожених членів. Що ті люди будуть дальше робити, тим ніхто не журить ся. Правительство чекає на весну, а скоро она завитає, всаджають ті вблідлі лица на вози і далі через степи — гет, аж над озеро Вінніпер, де сонце гріє лише через 3 місяці, а решта пори року — вічний Сибір. Около 150 возів вибирає ся в таку подорож; правдива каравана, за котрою тягне 50 робочих волів, для трех кольоністів один, для обробленя землі. То цілий дарунок для емігранта, але і той віл мусить бути по 10 літах заплачений. Що миля, пристає каравана і лишає на чистім полі кількох емігрантів, звичайно одного Русина, Поляка, Шведа і Фінляндця і їде дальше. Кольоністи, котрі мешкають в фармі Вінніпер, доробили ся о стілько, що везуть фіру галузок 50 миль до міста, щоби за то купити хліба для дітей. Декотрі полюють також з голими руками на куйоти (малі вовки), щоби за продану жидови шкірку «залити хробака». Земля в Манітобі не зла, але засїв вимерзне завсїгди. Меноніти і духоборці, заким вимігрували, пісдали своїх на звиді і длятого взяли землі найліпші, а католиків розкинено на 100 тисячах миль в квадрат. Загалом число Русинів з Поляками в Манітобі вносивть 10 тисяч. Жиють они тут без церкви, без костела богато просто в дикім стані».

— **Дрібні вісти.** Маршалком повіта равского по б. п. Фр. Єнджейовичу вибрано кв. Павла Сапігу. — Професорови медицини львівского університету устроїли оноді слухачі з нагоди 25-літньої заводової праці овацію; властивий обхід відбуде ся по сьвятах. — Павла Думку, селянина з Куччинець під Тернополем, увязнено за обиду маєстату. — В Присеницах в Моравії згоріла прядильня вовни і млин вартости 200.000 зр.

— **Помер:** О. Діонизий Дияковський, тит. совітник консисторский і парох в Кривім, деканата холоївского, дна 25-го с. м. в 67-ім році життя а 41-ім сьвященства. В. с. п!

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд подани й після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп. особ.	приходить о годині		посп. особ.	відходить о годині	
	6-45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6-00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця	
	7-40	" Янова	6-05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7-50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,	6-15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7-55	" Сокала і Рави рускої	8-35	" Кракова (Відня, Берліна)	
	8-05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8-45	" Янова	
	8-15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,	8-50	" Кракова (Відня, Варшави)	
	9-05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)	9-15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова	
	10-35	" Іцкан, Сучави	9-35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10-45	" Ярослава, Любачева	9-53	" з дв. Підзамче	
	1-01	" Янова	9-55	" Белая, Рави рускої, Сокала	
1-30	1-40	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	10-55	" Іцкан, Сонова, Бергомету, Сучави	
		" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова	1-55	" Підволочиск, Кієва з дв. головного	
1-50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2-08	" з дв. Підзамче	
2-15		" Підволочиск (Кієва, Одесса) на дв. гол.	2-40	" Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2-30		" " Козови, Бродів на дв. Підз.	2-50	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),	
	5-00	" " " на дв. гол.		" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів,	
	5-25	" " " на дв. гол.		" Хабівки чер. Ряшів або Тарнів.	
	5-40	" Іцкан, Сучави	3-00	" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4	
	5-55	" Сокала, Белая і Любачева	4-55	" Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч			Ніч		
	3-04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)	
	3-30	" " " на дв. головного	5-20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
5-10		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	6-10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль	6-40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
8-45		" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	6-55	" Тернополя з двірця головного	
	9-10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль	7-00	" Лавочного (Мункача, Пешту)	
9-39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	7-10	" Сокала, Рави рускої	
9-45		" Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)	7-15	" Тернополя з двірця Підзамче	
9-55		" Підволочиск, Бродів на дв. головного	7-44	" Янова	
	10-30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	10-05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	12-15	" Стрия, Калуша, Борислава.	11-00	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)	
			11-27	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
				" з дв. Підзамче	

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский ріжнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

Всілякі КУПОНИ

і
вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни

1 ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Контора виміни і відділ
депозитовий переісені до
льокалю партерового в бу-
динку банковім.

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдена!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД І РУКОДІЛНЯ
обуви мужескої, дамскої і для дітій
у Львові, площа Бернадинська число 10.

має честь повідомити отсім Вп. Публику, що виграбляє **ОБУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайдена, з всякого рода шкір, як: **Обуве мужеске і дамске, також чоботи з хольбами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних.** — Також приймає до відновлення і направи **Кальші і Плащі кавчукові, всякі гумові приряди** як також зельованя обуви кавчуком. — Всякі замісцеві замовленя виконує в можливо як найкоротшім часі. — Дякуючи за дотепершні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глубоким поважанем

139 **Іван Яримович.**

Спеціаліст до направи кальшів і плащів кавчукових.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Світло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інвші товари по умірених цінах.

78-?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовленя з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів.
У Львові набути можна в Старомигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уваглядиюване артистичного викінчевя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.
Видавець: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на заведи бажає позбутися слабости легких, або горла, хотяби найупірнійшої, або астми, навіть дуже задвненої і на позір невилчимої, сей негай не гербату для хронічно хорих на легки і горло **A. Wolffsky-oro.** Тисячні подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужитя) задармо. Правда лише у **A. Wolffsky-oro, Berlin, Nr. 37.**

Учитель

орган руского Тов. педагогічного дво-тижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

**РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ
Емілії Соколовскої**
у Львові, Ринок ч. 29., 1. п. приймає ласкаві замовленя і виконує їх густовно і по приступних цінах.
НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешнане